

DIDAKTIKA POHYBOVÝCH AKTIVIT

Mgr. Petr Pospíšil, Ph.D.
Katedra podpory zdraví
Masarykova Univerzita

Studijní materiály:

APPELT, K., LIBRA, M.: *Gymnastické názvosloví*. Praha: Karolinum, 1998. 1. vyd. 88 s. (ISBN 80-7184-714-3)

APPELT, K. et al: *Názvosloví pro cvičitele*. Praha: Olympia, 1989. 247 s. (ISBN 80-7033-011-2)

DOVALIL, J. et al. *Výkon a trénink ve sportu*. Praha: Olympia, 2005, 2. vyd., 336 stran. (ISBN 80-7033-928-4)

VILÍMOVÁ, V.: *Didaktika tělesné výchovy*. Brno: Paido, 2002. 103 s. (ISBN 80-7315-033-6)

RYCHTECKÝ, A., FIALOVÁ, L. *Didaktika školní tělesné výchovy*. Praha: Karolinum, 2002. 171 s.

HURYCHOVÁ, A., VILÍMOVÁ, V. *Didaktika tělesné výchovy*. Brno: MU, 1997. 71 s. (ISBN 80-210-1525-X)

HISTORIE – TV před zavedením do škol

Antika	Atény – občanský výcvik (gymnastika, hudba, gramatika) Sparta – vojenský výcvik Řím – pasivní péče o tělo (lázeňství) Kalokagathia
Středověk	Potlačení fyzických aktivit církevními systémy Rytíři církevních řádů (7 rytířských ctností)
Renesance	Restaurace antické výchovy - kalokagathia
J. A. Komenský	Přirozená potřeba pohybu – Informatorium školy mateřské Základy didaktiky TV
Raně industriální společnost (17.-18.st)	J. Lock. – „Několik myšlenek o výchově“ anglického gentlemana (šerm, zápas, tanec, otužování, překonávání překážek) J. J. Rousseau – „Emil – čili o výchově“ (plavání, jízda na koni, běh, chůze, lezení, skoky, šplh, ... jen pro ♂)

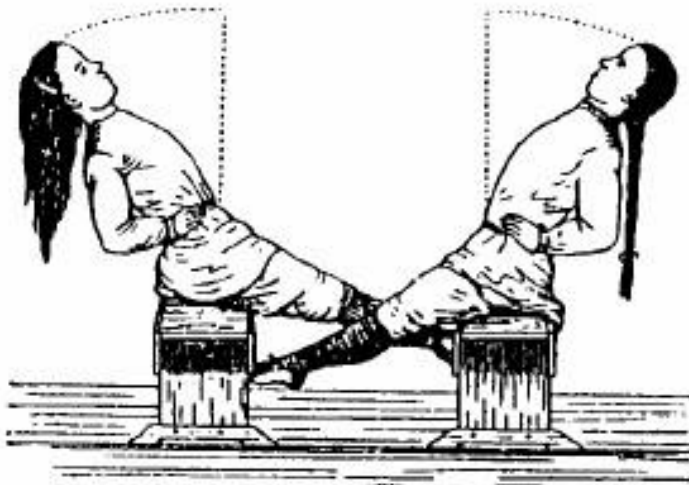
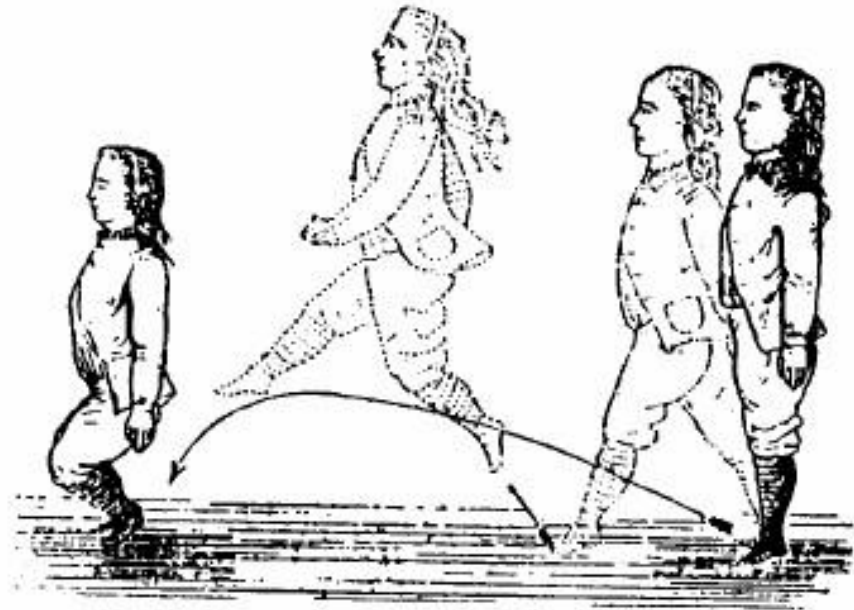
Informatorium školy mateřské

HISTORIE – TV před zavedením do škol

Filantropisté (od 18. stol.)	„Dítě je třeba vychovávat radostně, lidsky a v souladu s přírodou“ J. G. Bassedow – 3 hodiny TV a rekreace denně J. Ch. F. Guths Muths – „Gymnastik für die Jugend“ (Ucelený přehled + Zdravotní a výchovný význam TV)
Herbartismus (zač. 19. st.)	Herbart - Vyčlenění dovedností (vč. TV) z povinné výuky A. Spiess - nářadový tělocvik, cvičení i pro dívky Lingovi -
1862-1884	Tělocvičný ústav pro chlapce a dívky v Praze (Sokol) (Tyrš, 1832-1884, 1862 Základové tělocviku, 1871 Náš úkol, směr a cíl, J. Fügner, 1822-1865, 1. starosta a spoluzakladatel Sokola),
1869	Reforma školské soustavy po porážce Rakouska Pruskem Povinný předmět TV (pořadová, prostná, nářadová cv.) (Tv i pro děvčata, postupové zkoušky do dalšího ročníku, ...) Tělocv. spolek paní a dívek pražských (Tyrš, Podlipská)

◆ Guths Muths:
Gymnastik für
die Jugend

Ling

1870	základní kurikulum (pořadová, prostná, nářad'ová cv.)
1882	I. Všesokolský slet
1885	reorganizace sokolských jednot (župa-okrsek-jednota)
1892	zřízen Český vzdělávací kurz pro učitelstvo tělocviku na středních školách a učitelských ústavech
Konec 19.stol	Ovlivnění tělesné výchovy na školách severským tělocvikem a francouzským fyziologickým systémem. Rozmach tělovýchovného hnutí (Sokol, Orel, DTJ). Mezinárodní rozšíření sportů (OH, mezinárodní sportovní federace, národní sportovní organizace zakládal především Josef Rössler-Ořovský, 1869-1933)
1897	DTJ (1921 Federace dělnických tělocvičných jednot FDTJ, 1926 Federace proletářské tělovýchovy FPT)
1904	Jednotná česká obec sokolská
1908	vzniká Orel (sdružení členů křesťansko-sociálních stran) – pružnější vztah ke sportovním aktivitám

1911	přepracování učebních osnov TV pro chlapce
1912	skautské hnutí A. B. Svojsík (1876-1938) - Baden-Powell 1914 samostatná organizace Junák – Český skaut
1913	přepracování učebních osnov TV pro dívky: „pěstování zdravého a krásného těla, smysl pro krásný pohyb, rozvoj tělesné síly, bystrosti, odvahy a družnosti“
po 1.WW	základem koncepce TV Tyršova soustava (cv. pořadová, prostná, nářaďová, atletika, hry) + sezónní sporty (plavání, bruslení, sáňkování, lyžování)
30. léta	tramping
po 2.WW	stanoveny zdravotní, výchovné a vzdělávací cíle TV Rozšíření výuky TV na 4 hodiny týdně (branný obsah) 1941 zakázán Sokol – za působení v protifašistické frontě a odboji, obnovení činnosti po osvobození (propagace myšlenek a postojů T.G.M), 1948 rozpuštěno vedení Sokola - násilné sjednocení TV a sportu do Tělovýchovného svazu Sokol
50. léta	ovlivnění sovětským systémem tělesné kultury výkonnostní orientace, sportovní zaměření, normy

1949	Státní výbor pro tělesnou výchovu a sport
1952	Zrušeno vedení TV a sportu prostřednictvím Sokola vzniká FTVS UK, katedry TV, kliniky TVL na LF 1. časopis s vědeckým obsahem Teorie a praxe TV Vědecká rada při Svazu pro TV a sport 1. muzeum TV v Praze.
50. léta	Baník, Spartak, Tatran, Lokomotiva, Rudá hvězda – Ministerstvo národní bezpečnosti, Dukla – Ministerstvo školství, pracovních záloh a národní obrany, Sokol - pouze na vesnicích
1954	Zřízení vysokých škol pedagogických
1954	Zavedeny normativní osnovy (sledování zdatnosti mládeže – odznaky zdatnosti)
1957	zrušeny normativní osnovy, redukce náročného učiva (1956 I. Metodická konference v Praze)
1956	ČSTV, s menšími organizačními úpravami až do r. 1989

70–80. léta	<p>Změna zaměření školní TV: prožitek z pohybu tělesné sebepojetí stimulace rozvoje pohybových schopností zvládnutí pohybových dovedností v nejpopulárnějších sportech socializace a utváření pozitivních postojů k pohyb. Aktivitě</p>
1990	<p>ukončena činnost ÚV ČSTV, funkci přejímá: Československá obec sokolská Orel Junák YMCA, YWCA nově Asociace sportu pro všechny Asociace tělovýchovných klubů a jednot Sdružení technických sportů Československá konfederace sportovních a tělovýchovných svazů Český svaz tělesné výchovy</p>
1992	po rozdělení ČSR pod formální záštitou MŠMT ČR
1992	Kinantropologie - vzniká z Teorie vyučování TV

SMĚRY VE VÝVOJI SOUČASNÉ TV

???

ZÁKL. STRUKTURA TV / DIDAKTIKY TV

- ✦ **základní tělesná výchova** (= školní, realizace na zákl. a stř. školách)/didaktika zákl. TV
- ✦ **rekreační tělesná výchova** / didaktika rekreační TV
- ✦ **zdravotní tělesná výchova** / didaktika ZTV
- ✦ (**specializovaná tělesná výchova**) využívá prostředky jednotlivých druhů sportu k naplnění cílů tělesné výchovy. Realizuje se prostřednictvím výběrového učiva v základní tělesné výchově a v různých tělovýchovných a sportovních kroužcích/didaktika spec. TV, sportů
- ✦ **léčebná tělesná výchova**